

1885. febr. 98. sz. 1885. febr.

BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti
GYULAI PÁL

TARTALOM:

A részke Magyarországon. — Téglás Gábertől.
A bosnyák Bogumilek az Árpádok, Anjouk és Hunyadiak
 alatti. (II.) Asbóth Jánostól.
Arany János és Arisztophanes. (II.) — Imre Sándortól.
Abnain abbé. Elbeszélés. Mérimée Prosper után, francziából.
 — Halasy Aladártól.
Költemények: Ártatlan dacz. Arany Jánostól. — A zöld kárda. Ir népköltemény, angolból. — Góbi Imrétől.
A gazdasági liberalizmus hazánkban. — Heltai Ferenczről.
Taine legújabb kötet. — Péterfi Jenőtől.
Értésítő. Jókai Mór: A löcei fehér asszony. — Sir William Stirling-Maxwell: Don John of Austria or passages from the sixteenth century 1547—1578. Ballagi Aladártól.
 — Ecséri Lajos: A munkáségyezés ügye Magyarországon. — y — t. — Szilágyi Magyar történeti életrajzok. rf.

A BUDAPESTI SZEMLE, mely eddig évenként haltsor jelent meg 30—90 ivnyi tartalommal, 1881 január 1-től kezdve havi szemlévé változott át, s megjelenés évenként tizenköt ezer 120 ivnyi tartalommal, az eddigi előfizetési ár mellett.

A Budapesti Szemle tájékoztató igyekszik a magyar közönséget az eszmékről, melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy követték kíván lenni egyfelől a szak tudomány és a műveltség községe, másfelől a hazai és külföldi irodalom közt. E mellett lehető széles tért nyit a nemzetgazdasági közleményeknek, a m. tud. akadémia nemzetgazdasági bizottságától támogatva.

Megjelen évenként 12-szer 10 ivnyi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldésért egész évre 12 frt, félévre 6 frt. Előfizetéseket minden könyvtár, Bécshen, Szeleki György cs. kir. egyet. könyvtár, I. Stefansplatz Nr. 6. Az előfizetési pénzek az alulírt vársulat kiadó-hivatalába küldendők be, vagy a könyvtárakhoz, a kik szintén föl vannak hatalmazva elfogadásukra.

FRANKLIN-TÁRSULAT,

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapest.

A **Franklin-Társulat** kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható — az oszték tartományok számára **Szelinszki György** cs. kir. egyetemi könyvtáránál Bécshen I., Stephansplatz Nr. 6.

GLADSTONE ÉS A KELETI VÁLSÁG.

Tanulmány az angol külpolitika változásainak okairól

IRTA

BEKSICS GUSZTÁV

Ára füzve 60 kr.

BLUNTSCHLI J. K.

A POLITIKAI PÁRTOK.

Fordította és jegyzetkelté

BALLAGI GÉZA.

Ára füzve 1 frt 50 kr.

ANGOL

ÁLLAMFÉRFIAK ÉS SZÓNOKOK A JELENKORBÓL

ÉLET- ÉS JELLEMRAJZOKBAN. SZÓNOKLATI MUTATVÁNYOKKAL.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA

GYÖRGY ENDRE.

Ára füzve 4 frt.

Tartalom: A jelen gyűjtemény célja és iránya. — John Bright. — John Stuart Mill. — William Ewart Gladstone. — Benjamin Disraeli. — Henry Fawcett.

Nehéz légzés
Bronchitis **ASTHMA** Hurut
ideges köhögés
tüdődaganat, neuralgia, álmatlanság
és a légzőszervek összes bajai
azonnal enyhíthetnek és gyógyíthatnak
GICQUEL
ASTHMA SZIVARIAI által.

Ajánlva legnevezetesebb orvosok által, rögtön csillapítják a legveszelebbes asthmikus rohamokat. Ezen szivarok rendszer használatára a rohamokat teljesen el is távolítja.

Egy 40 db tartalmazó doboz ára 1 frt 60 kr.
Budapest, Török József gyógyszerésznél
Király-utca 12. szám. 12036

Dr. Lengyel F.

nyir-balzsama.

Már a növényi nedv, mely a nyirből ha annak törzset megfúrták, kifolyik, ember emlékezet óta a legkitűnőbb szépitőszerek van ismertve; ha pedig e nedv a földalatti utasítására szerint vegyi utal zsumná dolgoztatik, majdnem csodálatos hatással bír. Ha azzal arcot vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a következő reggelen majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, minek folytán az gyöngédebb és fehérebb válik.

E balzsam kisimítja az arcon támadt redőket és himlőhelyeket, fiatal arcszint ad; a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és frisséget kölcsönöz; a legrovidebb idő alatt a szeplőt, májoltokat, anyajegyet, orrvörösséget, brókrát és minden egyéb bőrrszenymet eltávolít. Egy korsóval használati utasítással együtt 1 frt 50 kr.; postán küldve 10 kral több. **Fő letét Magyarországon számára: Csók József, gyógyszerésznél, Budapest király-utca 12. szám; Pozsonyban Pistory Bódog, gyógyszer. Temesváron Tarcsey József gyógyszer. Zágrábban Mittelbach Zsigmond gyógyszerésznél.**

Közvetlen tengerentúli hozatál folytán igen olcsó árakon.

Gyarmatárak, csemegék, halak.

Postán díjmentesen onnan 5 kilóként o. é., az ismert szilárd kiszolgálás mellett.

- Mocca, kül. ún., kir. tizes 5.—
 - Ménado, kül. ún., nagysemű 5.—
 - Ceylon gyöngy, igen fin., erős 5.—
 - Carlshadi vegy. (kül. ún. 4.00)
 - Plantag. Ceylon, bírói szép 4.75
 - Plantag. Ceylon, legfin. erőt. 4.25
 - Cuba kezesző, erőt. szép 4.25
 - Beési vegy. (kül. ún. 4.30)
 - Arany Java, nagysemű, k. ún. 4.00
 - Java, sárga enyh. erős 4.—
 - Cuba gyöngy, erős, szép 4.30
 - Gyöngy Moca, enyh. erős 4.—
 - Java zöld, nagy, szép erős 3.75
 - Santos f. zöld, fin. erőt. 3.60
 - Campinos f. enyhén erős 3.45
 - Éle zeell, erőt. tiszta 3.25
 - Afrík. Moca, kissemmű, barna 3.15
 - Tábla-risz, frt 1.15, 1.30 és 1.50
 - Gyöngy-szág, val. keletlen 1.80
 - Szultán-mazsola, mag. nék. 2.30
 - Marscipán mandola, édes 4.36
- Kolbász, füst. hus, sódar, szár. gyüm. fűzélék- és gyümölcs. conserve, piskóta, stb., stb.

E. H. SCHULZ, Altona, Hamburg mellett. 11143 Fennáll 1864 óta.

Kérem a czéget füzetem utánzóival össze nem tévezenli!

KÖHÖGÉS ELLEN

Dr. FÁYKISS 1882

szepesi kárpát-növény-kivonata egy üveg, használati utasítással 75 krajczár.
szepesi kárpát-növény-cukorkák használati utasítással 35 kr.
szepesi kárpát-növény-thea 1 csomag, használati utasítással 50 kr., kisebb csomag 25 kr.

Mell- és tüdő-betegeknek!

15 év óta a legjobb sikerrel használtattak és ajánlottak: köhögés, hurut, rekedtség, köh-hurut (szamárhurut), nátház (influenza), szék-méllenség, leleketi bajok, oldalszúrás, kifojlott torokgyulladás, tüdő-gyulladás és egyéb kimerítő és gyengítő betegségekben. Valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél **Fáykiss József** gyógyszerésznél Temesváron (Józsefváros) Budapest: **Török József** gyógyszerésznél király-utca 12. szám; **Thallmayer és Seitz**, kereskedőnél, **Kochmeister Frigyes** utóadánál, és a legtöbb magyarhoni gyógyszerertárban.

VASÁRNAPI UJSÁG

8-ÍK SZÁM. 1885.

BUDAPEST, FEBRUÁR 22.

XXXII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és 1 egész évre 12 frt
 POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre 6 •

Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: 1 egész évre 8 frt
 1 félévre 4 • Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: 1 egész évre 6 frt
 1 félévre 3 • Külföldi előfizetőknek a postalgó megjelölés nélkül a postai határozott vitálat is csatolandó.

SZEMERE PÁL.

(1785—1861.)

Száz éve most, ez év február 19-kén, hogy Szemere Pál, a Huba-nemzetség ivadéka, az ősrégi szemerei Szemere-család méltó sarja, a pestmegyei Péczelen született; s huszon-négy éve lesz kevéssel azután, márczius 14-kén, hogy ugyanott, születése helyén, az örök álomra lehunyt szemét. De bár koporsója ott állott, bölcsője helyén, élete a bölcső és koporsó közt nem folyt le e szűk magányban s tevékenysége és hatása nem szorított arra a kis körre. Ő, a Kazinczy és Horváth István, a Kőlcsey és Kisfaludyak, a Fáy András és Vörösmarty barátja, sőt agguló testtel, de mindig fiatal lélekkel az Eötvös és Petőfi barátja is — négy vagy öt írói nemzedék körében játszott, ha nem mindig vezér, de mindig munkás szerepet; s írott munkáinál, melyek példányszerűek, de számára s terjedelmre kevesek valának, sokkal inkább hatása által a szellemekre tette örökre nevezetessé magát s emlékezetessé életét. «Nem a mit írt, hanem a mint hatott...» lehet mondani róla is, mint egy előbbi korszak vezéréiről, Bessenyeiről mondatott. Ámbár epistolája Vida Lászlóhoz s mindössze hat szonettje mintakul maradó művek a magok nemében — nem ezekben van (s hogy is lehetne ily kevésekben?) hallhatatlanságának jogezme. De egész élete az irodalomnak s a nemzet közimvelődés, izlés és a nyelv pallérozásának vala szentelve, s a mit e részben tett, azt alig lehet felszámítani. Társadalmilag pedig — ebben az irodalmi köztársaságban — ő is oly központ vala, bár kisebb kör középpontja, mint maga Kazinczy, s tőle ép oly világhossz s meleg sugárzott ki, mint e nagy mestertől, kinek saját munkásságánál szintén határtalanul sokkal nagyobb ösztönző hatásának érdeme.

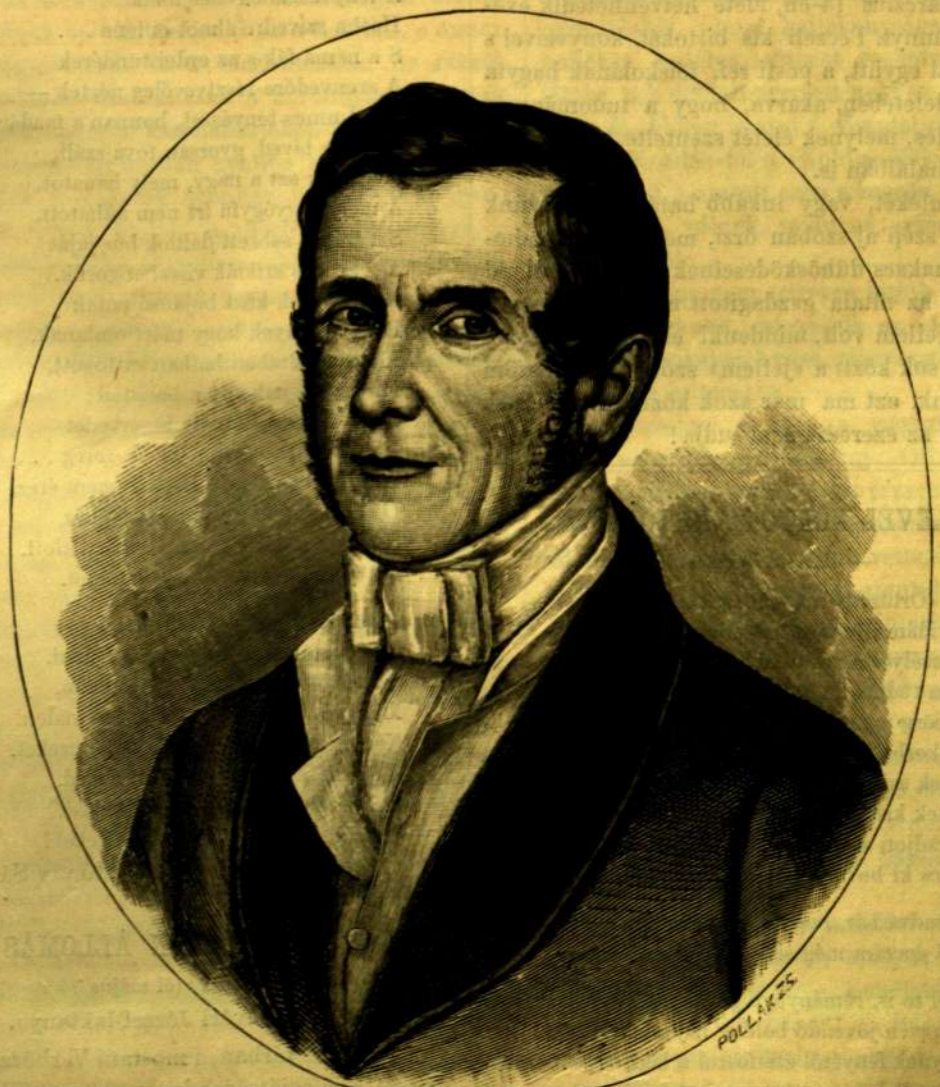
Mintán egészen fiatalon, 1802-ben és 4-ben, tehát tizenhét és tizenkilenc éves korában költői kísérletekkel — melyeket 1806-ban «Poétai Zsengék» czim alatt összegyűjtve adott ki, tehetségét még csak sejtetileg tünt fel, nyomtatékosan pedig először 1807-ben szólalt fel, a debreczeniek és Kazinczy közt folyt irodalmi pörben — a mi által különösen Kazinczynak srig tartó barátságát szerezte meg s biztosította magának — ettől kezdve Vitkovicsal és Horváth Istvánnal azt a «triász»-t alkotó, mely Kazinczy irodalmi dolgának központi képviselője vala s a nyelv reform és irodalmi új izlés ter-

jesztésére, különösen társadalmilag, oly játékosan hatott. Csakhamar (1809) a Pesten akkor először megjelent Kőlcseyvel is szoros barátságba lépett s ezzel a tiszta széptani és kritikai íránynak lón hatalmas — és soha meg nem lankadt, meg nem félemllett előharcosává.

Péczeli birtokát egyidőre haszonbérbe adva, életét kizárólag az irodalomnak szentelhette s 1810-ben: híres epistolája Vida László, a nemzeti színészet e buzgó és áldozó fentartójához, 1813-ban első szonettje, a «Remény», melyet még öt követett s még egy-két kis, de remek költemény, csak tanui gyanánt állnak költői tehetségének, de közel sem teszik ki irodalmi munkásságát, melynek súlypontja folyóiratai-

ban: a «Muzárium»-ban, s az «Élet és Literatura»-ban fekszik; és terjedelmes levelezésében, mely tizennyolcz nagy kötetbe foglalva az ő hagyományából a pesti ref. főiskola könyvtárában «Szemere-Tár» név alatt őriztetik s egy félszázad irodalomtörténetének, a Kazinczy és Toldy levelezési után s azokkal együtt egyik első-rangú forrása. Hiszszük, hogy lesz mód — a dunamelleki ref. egyházkerület, melynek ez irodalmi kincs tulajdona, fog módot találni, avagy csak e százados évforduló alkalmából is, — hogy az tovább kiaknázatlanul ne heverjen.

1814-ben egyidőre ismét saját kezelésé alá vévén péczeli birtokát, ott széplelkű nejevel, Szemere Krisztinával, a ki Képlaki Vilma név

SZEMERE PÁL.

A Budapesti ref. főiskola könyvtárában levő olajfestésű arckép után.

Alkalmi ajándékok legnagyobb választékban!!

Benedek Gábor és testvere

ékszerészek
Budapesten, hatvani utca 17. sz. a.
Alapítottak 1867. évben.

ÁRJEJYZEK

Aranyneműek hivatalos próbával ellátva.

Függők, lencsék gyermekek számára	frt 1.20 és feljebb
— gömbölyűek	frt 3.—, 4.—, 6.—
— gyémánttal	frt 15.—, 20.—, 30.—, 50.—
— brillánsal	frt 35.—, 45.—, 60.—, 100.—, 500.—

Melltűk, (Brosche)

— gyémánt	frt 27.—, 35.—, 60.—
— brillánsal	frt 70.—, 150.—, 250.—

Garnitúrák, (függő s melltű)

— gyémánttal	frt 15.—, 20.—, 25.—
— gyémánttal	frt 40.—, 50.—

Gyűrűk, női divat

— karika	frt 3.—, 4.—, 8.—, 15.—
— gyémánttal	frt 10.—, 15.—, 25.—
— brillánsal	frt 25.—, 35.—, 55.—, 100.—, 250.—
— püspök gyémánttal	frt 60.—, 100.—, 150.—

Medaillon

— gyémánttal	frt 10.—, 13.—, 16.—
— gyémánttal	frt 20.—, 25.—, 35.—

Keresztek

— püspök email nélkül	frt 3.—, 4.—, 6.—
— püspök email nélkül	frt 60.—, 70.—

Karperecek

— gyémánttal	frt 12.—, 15.—, 25.—, 40.—
— gyémánttal	frt 40.—, 50.—, 70.—

Collerláncok

— frt 9.—, 12.—, 20.—, 30.—

Oraláncok, női rövid

— frt 20.—, 25.—, 30.—

— női hosszú

— frt 25.—, 30.—

— férfi rövid

— frt 20.—, 25.—, 35.—

— férfi hosszú

— frt 35.—, 40.—, 60.—

Ezüstneműk 13 próbás ezüstből hivatalos próbával ellátva.

Állványok ezüstlábbal	frt 8.—, 10.— és feljebb
— tömör ezüstből	frt 40.—, 50.—, 65.—

Gyertyatartók, asztali

— zongora, kétágú	frt 33.—, 40.—
— zongora, kétágú	frt 30.—, 60.—

Girandol, két vagy több ágú

— frt 80.—, 125.—

Gyermek-evőeszköz

— pohárral	frt 5.—, 8.—, 10.—
— pohárral	frt 15.—, 20.—

396

Élégisgétyárgyakat legmagasabb árban vásárolunk. — Minden szakmánkba vágó itt fel nem sorolt cikk dús választékban kapható. — Vidéki megrendeléseket lelküismeretesen és pontosan eszközölünk, meg nem felelő tárgyakat készséggel kicserélünk, sőt azokért 5% levonással a pénzt vissza ts szolgáltatjuk!

De a fénykorszak nem soká tartott. A három költő már ott aluszik koszorú fejével a kezei temetőben.

Ki tudja, mi lenne a népszinműből is, ha Blahánék nincsen? Ő vele tovább él az. Látjuk néha Rózsit a Szigligeti «Czigány»-ában. Sikertől képét közli lapunk mai száma, a mint ott ül a fuvó mellett az öreg cigánynyal. És gyakran látjuk a másik Rózsit, a «Finum Rózsit» is, oly gyakran, hogy arról már képet sem kell adni. Hát Török biróné asszonyomat ugyan ki ne ösmerné a «Piros bugyelláris»-ból?

Lehetetlen az, hogy ezek csak úgy elmúljanak és ne legyen utánuk semmi maradék.

A míg Blaháné megvan, a népszinmű sem veszhet el egészen.

Az ő kedvéért írják már az új népszinműveket, többnyire a következő recept szerint: «Legelőször vegyük Blahánét, öntsük körül valami mesével, szőjjünk a szerepébe sok nótát, s öltözködtessük a darabban minél többször.»

Igy vannak csinálva a legtöbb szerepei; s női egyéniségének varázsából a darabnak is jut s mi mindig abban a boldog csalódásban élhetünk, hogy a népszinmű-irodalom tovább él és virágozik.

Hanem biz az csak olyan, valljuk meg, mint mikor az embernek még a halála után is nő egy darabig a haja...

És még így hanyatlóban is bizonyos szeretettel és dédelgetéssel viseltetünk ezen speciális magyar műfaj iránt. Pedig talán már nem is a darabok tetszenek annyira, hanem Blaháné.

Mindegy, a minek vonzereje van, az jogosult. A közönség tódul megnézni a «Czigány Panná»-t (a «Tót leány» édes testvérét) s elejétől végig gyönyörködik a magyar legényért epedező cigány leányban, annak a cifra gyöngyös ruhában, szemenszedett nótáiban; tapsol «Turi Borcsá»-nak, a ki patyolatos kezében a gereblyét fogja s úgy busúl szíve dolgán, fejét a gereblye nyeléhez támasztva (pedig a mit a gereblye föl nem vesz kétszerre, ott hagyja már azt harmadszor is); sir a szegény «Árva Zsuzska» sorsán, a ki az ő kis kutykáját olyan nagyon szerette. A foltos ruhában még tán szebb «a magyar csalogány», mint a legezifrább, legropogósabb viganóban. Ha nevet, olyan az, mint a csöngettyű, ha bánata van, az meg olyan, mint az imádság. Akár sir, akár mosolyog, vagy duzzog, mindenféleképpen megenni való.

Nemcsak a parasztot találja el ő, nemcsak a tót vagy cigány leányt, hanem még «milimárik» is olyan szakasztott ismerős, hogy az ember akárhányszor látta már ezt a leány-asszonyt végig robogni a főváros utcáin a tejes szekeren, ostorpattogatással hajtván a lovakat — csak hogy akkor nem vigyázta meg, hogy olyan nagyon szép.

S az a csodálatos, hogy a nagy hatásnak és a páratlan sikereknek, melyeket elért, mégis az a titka, hogy ő mindig magamagát játssza.

S azért minden népszinműben, mielőtt azt a szerző megírja, van már előre egy kész alak — Blaháné. S ez menti meg a darabot.

Azelőtt tréfaszámba ment annak az anekdotabeli szerzőnek a naiv instrukciója: «Borbély-legények keresztül mennek a színen és élcelődnek» (az élcelődést azonban oda nem írta az érdemes szerző).

Ez nem is naivság többé. Valóban elég oda írni: «Blaháné kijön a színré és mókázik, közbe énekel». (Egyéb-e a «Tündérlak Magyarhonban»?)

A mi kedvesség, báj, pajkosság, kellem és játszi költőiség van a magyar nőkben külön-külön, az mind összekerült egy rakásra Blahánében.

Hallgassa bár egyes szerepeiben ezer különböző izlésű ember, az mind megkapja benne azt, a mi éppen az ő gusztusára való.

Mert minden magyar menyecske benne van ebben az egyben.

S ez az egy benne van minden magyar szíven. —th—n.

ÁRVA ZSUSZKA.

MILIMÁRI.

SZUDÁNI ÉLMÉNYEK.

(Egy német tiszt Szudában. A fölkelők fanatizmusa. Fekete párduez. A máhdi proklamációi és tana. Szegények és gazdagok, benszülöttek és idegenek, igazhívők és hitetlenek harca. El-Obeid, a máhdi főhadiszállása. A «próféta» megjelenése.)

Egy német tiszt, a ki kalandvágyból a sudáni harcra sietett s 1883. őszén egy egyiptomi lovasezred hadnagyává neveztetvén ki

CZIGÁNY PANNA A SÁTORNÁL.

BLAHÁNÉ A NÉPSZINMŰVEKBEN.

Strelisky fényképei után.

Szuakimba ment s tömérdek viszontagságok között bejárta ama helyek legtöbbjét, melyeknek ma már történeti neve van, érdekes leveleket küldött hazájába harcztéri élményeiről.

Midőn mi ez alkalommal szemelvényeket mutatunk be olvasóinknak az eleven színekké írott levelekből, csupán hátterét kívánjuk vizsgálni ama nagyszerű véres drámának, mely most a felső Nilus forrásainál lejátszódik s

melynek nem egy drámai érdekű szereplője, fájdalom, tragikai végzetű hőse is van.

Minőjárt a Szuakimba érkezésére következő napok egyikén kemény ütközete volt az egyiptomi csapatoknak a várost körülrajongó kelet-szudániakkal, a kik főőt a rettenetes Ozman Digma parancsnokolt. Az ütközet az egyiptomiak vereségével s a seregnek eszevesztett megfutásával végződött. A fölkelők kép-

CZIGÁNY PANNA.

TURI BORCSA.

zelhetetlen fanatizmussal harcoltak s valóságos vérfürdőt vittek végbe az egyiptomiak sorai között, kiknek nagy része elhanyagolt fegyverrel s gyáva fatalizmussal ellentálas nélkül engedte magát lemészároltatni.

Hogy mily örületes, önfeléd dühvel harcognak a sudániak, arra fölhozza egy fiatal fölkelő példáját, ki nagyon is előre hatolván az ellenség sorába, az egyiptomi lovasság közé keveredett. Egy ütéstől leszédülve lováról, az egyiptomiak nyeregbe kapták s eszméletlen állapotban hozták be magokkal a városba, érdekükbe állván foglyot ejteni, a kitől az ellenség felől értesülést csikarhatnának ki.

A fiu nem volt több tizenöt évesnél, de szálgyerek volt, sugár, karcsú és fekete, mint az ébenfa. Egy yorksh rei óriás termetű katona, azelőtt angol altiszt, magához emelte a nyeregbe s keresztbe fektette a kápán, mint a zsákot, behozta Szuakimba. A ficzkó már a kapunál magához tért s mint az ángolna siklott le a nyeregből, aztán körültekintett, mint valami fekete párduez, a ki törbe esett. Egy hirtelen mozdulattal kirántotta hüvelyéből a yorkshirei óriás pallosát s elkezdett vele szabdalkozni maga körül ádáz dühvel. Ugrált és tombolt, mint az eszevesztett s nem telt bele néhány másodperc s két embert már megsebesített. Arra gondolni nem lehetett, hogy megközelítsék s tehetetlené téve, megköttözzék. «Bármennyire tiltakozott is jobb érzékünk — mondja a levél — e szándék ellen: nem volt mit tennünk, mint lelőnünk a vadgyermeket, a ki a villogó fegyverrel kezében ugy tánczolt körülöttünk, mint a lidérczűz.»

Szuakimban a futó had oly rémületet gerjesztett, hogy az egyiptomi hatóság már keresztül akarta vágtatni a töltést, mely a várost a szárazfölddel összeköti. Mert Szuakim félszigeten fekszik a tengeröbölben s az látszott az egyetlen mentésnek, ha szétrombolják az egyetlen száraz utat, melyen át Ozman Digma hadait a városra vezethetné. Szerencse, hogy minden ember fejét veszté s a határozatban meg nem állapodhattak. Ha az ellenség nem vesztegette volna az időt arra, hogy a csataterén az egyiptomiak legyilkolásában kéjelgen, s gyorsan föl tudta volna használni helyzetét előnyeit, El-Oef elővárosát s ama kis erődöket, melyek a szárazföldi parton a hidfőt képezik, első rohamra bevehette volna.

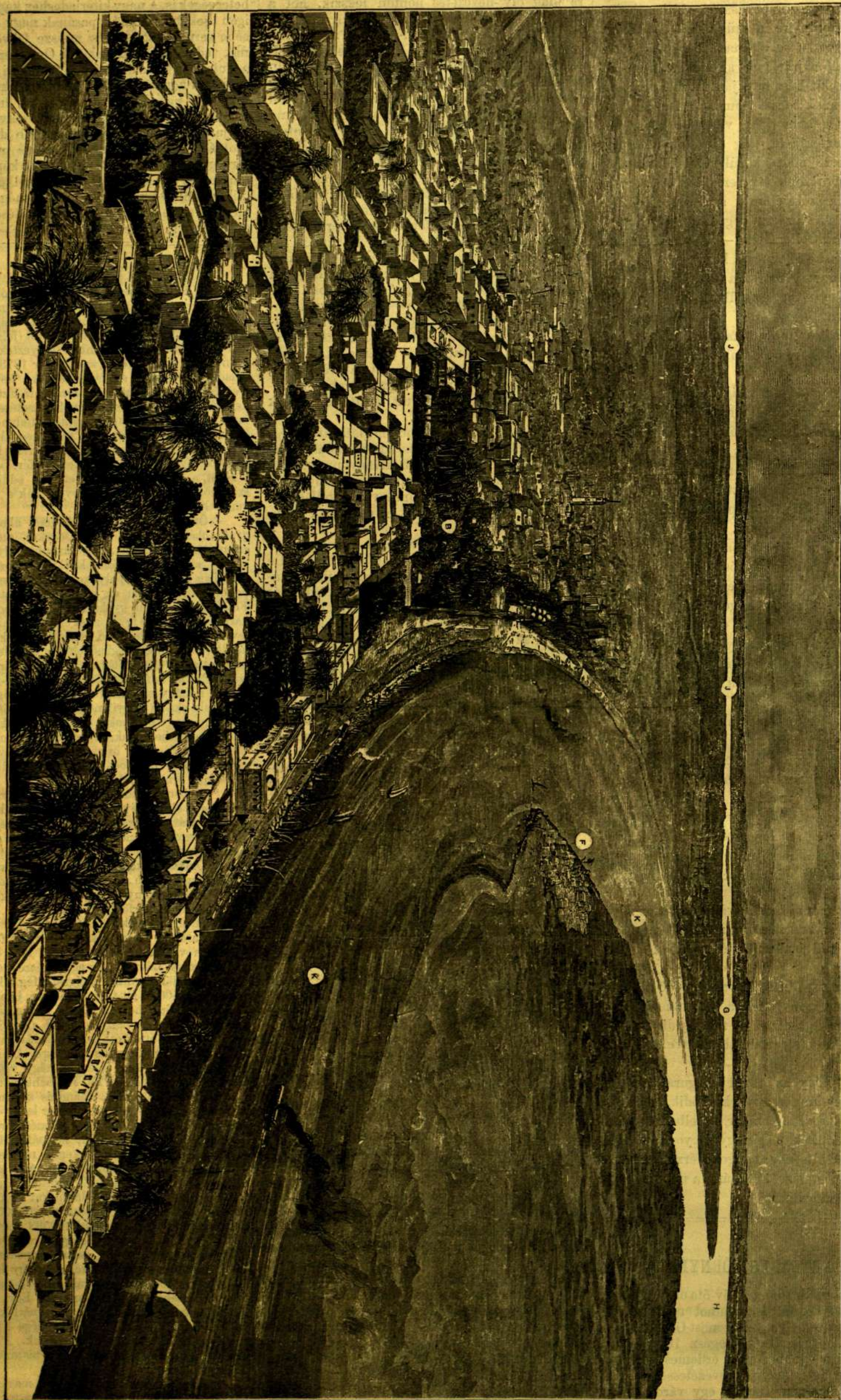
A páni rettegést még növelte az, hogy a csata folyama alatt láthatatlan kezek különböző írott példányait terjesztették a máhdi proklamációinak a nép között. Vagy magában a városban is voltak a fölkelőknek titkos szövetségesei, vagy pedig fanatikus «szentek» lopóztak be, életüket is kockáztatva, hogy a próféta üzenetét elterjeszszék.

A kiáltványok magas lendületű vallási stílusban voltak tartva. Fölkérték a népet, vessenek el magoktól minden földi javakat s emelkedjenek lelükben az ég felé, elismervén Mohamed Akhmedet az ég valódi követének, ki azért küldetett, hogy leverje az iszlam ellenségeit és velők szövetező méltatlan hiveit, a zsarnok és vérszívó egyiptomiakat.

«Vetkeztek ki minden igaztalanságból és gonoszságból, — így hangzik a kiáltvány, — s tisztítsátok meg lelketeket az érzéki gyönyöröktől! Mert csak az, a ki testét a paradicsom kedvéért sanyargatja, lesz Allahnak tetsző. Ne tartsatok azokkal, kik egyiptomi ruhában járnak, drága házakban laknak s a nép verejtékén testöket hizlalják, mert azokat Isten tüllel és karddal pusztítja el arezulata elől. Istennek küldötte megjelent, hogy megalázza a gögösök fennhéjázását, az igazi iszlam gunyolót. Mind ezeket elpusztítja az egy igaz, örök, mindenható Isten. A mely hitetlen megér s ti hozzátok fordul, hogy az igazi hit malasztját megnyerje, azt ne tartsátok vissza; de a ki tévelygésében konokul megmarad: irtsátok ki. Így akarja ezt az igazságos Allah, a ki ezt prófétája ajkaival hirdeti!»

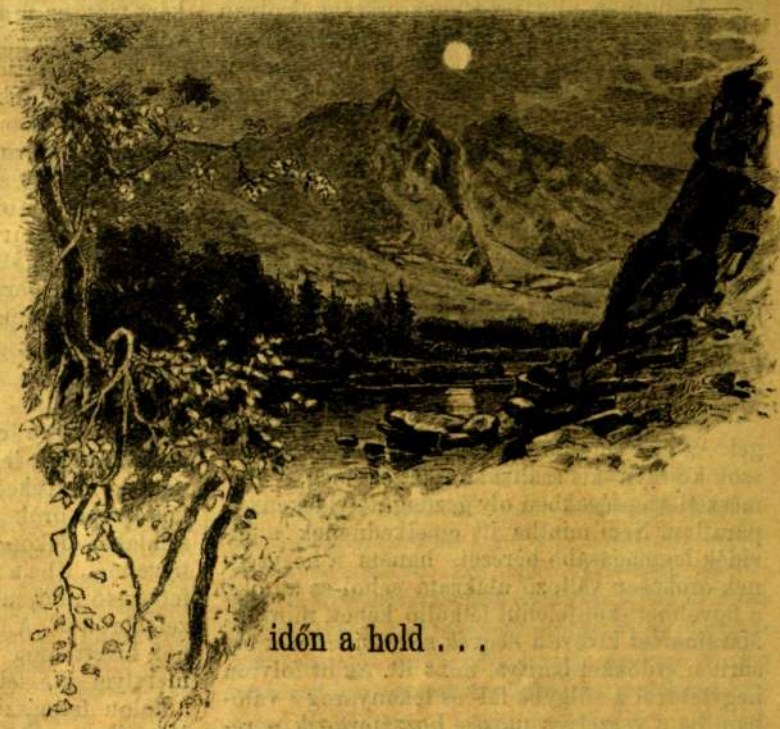
E szavak meglehetősen kifejezik ama tanokat, melyeket a máhdi lánggal égő rózsák gyánánt dobál a sudáni tornyok közé. Az ő küldetése harc az idegen, az egyiptomi, az európai, a gazdag ellen. A máhdi a szegény ember prófétája, a ki azt hirdeti, hogy csak a lemondás szerzi meg a mennyországot. Harczmodora pedig fölötté veszedelmes az egyiptomi uralomra, mert nincsen körülötte nagy hadsereg, melyet döntő csapással meg lehetne semmisíteni.

A. Az osztrák misszió zártvárosa. — B. Az osztrák misszió kerfje. C. — A palota (régebben Gordon szállása). — D. Környezetiségi épületek. — E. Katonai tanyák. — F. Tuti erdő. — G. Omdurman erdő. — H. Erődített tábor Omdurman mellett. I. — J. A Földér Nilus. — K. K. A Kék Nilus. KHARTUM, EGYIPTOMI SZUDÁN FŐVÁROSA ÉS KÖRNYEKE.

Zöldül az erdő
(Zborón).

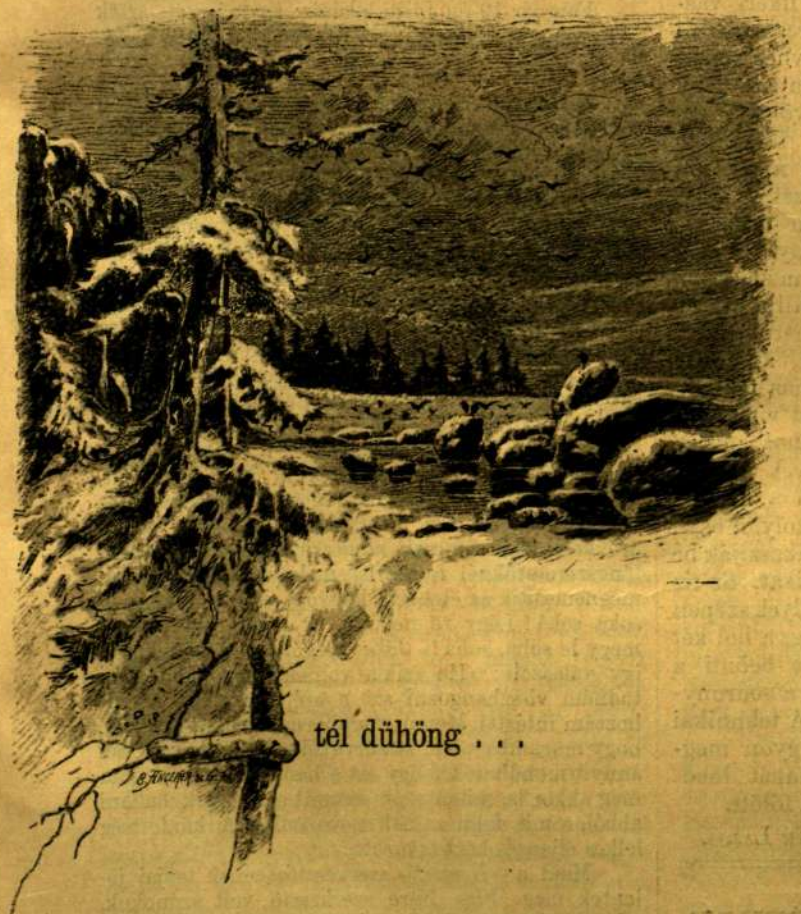
Zöldül az erdő, zöldek a hegyormok,
S virágoznak Rákóczi hársai.
De hajh! fejedelmünk vára összeomlott,
Zsarnok idő dühét nem állja ki.
Ugy zúgtak egykor innen ők csatára,
Hogy rá megálltál, megdöbrent idő!
Légy áldva, rom, szabadság ős oltára,
Kevély bércz homlokán szép drágakő!

időn a hold . . .

Midőn a hold határtalan magasban
Fölszáll a Tátrán, vándorolva lassan,
S szikrázó csillagok közt szeliden
Fénylő sugárral a tájon pihen:

Az alvó erdő felsohajt remegve,
S tükrözve holdját a tengerszem keble:
Dagályban önt ki, vet hullámokat,
Mint partjain túláradt indulat.

tél dühöng . . .

A tél dühöng a zord Kárpátokon,
Hófergeteg tánczol a hegyfokon.
Fehér egen a téli madaraknak
Gyász-sergei felhőként kavarnak,
Temetve a nyár emlékezetét.
Az éj világos, a nappal setét.
Bilineselt karral a fenyves csörömpöl,
Küzködve ég felé a hóözönből.

arangszó . . .

Harangszó ölt a völgyben szárnyat:
Ma Isten napja van, vasárnap!
A bérczek hosszan visszhangozzák:
Teremtő! hála'nk szálljon hozzád!

A fenyves felzúg istenéhez:
A fák szíve neked tömjénez!
Mormol vizek gyors áradatja:
Légy üdvöz, tiszta keblek atyja!

MEGHIVÁS

A SCHLICK-féle VASÖNTÖDE- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

részvényesei a Budapesten 1885. évi márczius hó 8-án d. e. 11 órakor a Magyar országos központi takarékpénztár-üléstermében (IV. bécsi utca 4. sz.) megtartandó

XVI. rendes közgyűléshez

ezenel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A zárszámadások előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. A mérleg megállapítása és határozathozatal a tiszta nyereség felosztása és kifizetése tárgyában.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésben résztvenni óhajtanak, részvényeiket le nem járt szelvényekkel együtt a Magyar országos központi takarékpénztárnál (Budapest, IV. bécsi utca 4.) a társ. alapsz. 15. §-a értelmében legkésőbb beszámoló 1. évi márczius 4. napjáig letétben nyújtandó.

Az alapszabály ugyanazon §-a értelmében megkívánatik, hogy a részvény legalább 60 nappal előbb irattott a letévé saját nevére.

Az igazgatóság. 2012

Rendkívül fontos a hölgyeknek.

Az orsz. kiállítási bizottság által kiállításra bocsájtott s elárúsi engedélyezett, a m. kir. vegyműhely által Budapesten, a cs. kir. vegyeszeti állomás által Bécsben s Dr. Liebermann hasánk előrendű vegyészre s a budapesti vegyműhely főnöke által vegyelemeztelt, minden ártalmas anyagoktól mentek talált és hatóságilag engedélyezett:

a) „Juno-creme“ a bőr szépsége s üdőségének kitűnő fenntartási szere, legjobb sikerrel használatik mindenemű bőrtisztatlanság ellen. — Egy nagy tégely ára 1.50, egy kis tégely 1 ftl.

A hozzá szükséges s ártalmatlan gyógyfüvek s gyökerek hathatós nedvvel készült s kitűnő illatú

b) „Juno-szappan“ drája 40 kr.

c) „Juno-paszta“

Láthatatlan női szepítő szer. Ezen arcpaszta az arcnak rögtön üde, természetes fehér színt kölcsönöz olyannyira, hogy a legjobb szem sem fedez fel, hogy az arcz praeparálva van. Egy nagy tégely 2 ftl, egy kis tégely 1.50 kr. — Kapható fehér és róza színben. — Bismuthból s a legártalmatlanabb anyagokból összeállított

d) „Janusz-féle Juno-rizpor“

Egy doboz 60 kr. — Kapható fehér, róza s creme színben.

e) „Juno-fogpor.“

Ezen fogpor ártalmatlan s hathatós anyagok vegyületét képező s néhányszori használat után föltűnő fehérséget nyerne a fogak. — Egy doboz 50 kr.

E felsorolt női szepítőszere különlegessége kaphatók nélan: Janusz Regina orvos leánya, női szepítő-szer különlegessége készítője, Budapest, VIII. k., Kerepesi út 11. sz. a. Bólyhelyiség s lakásomban VIII. ker., Kerepesi út 39. III. emelet 30. ajtó. Továbbá Lueff illatszerezésnél IV. váci utca Megrendelések utánvét vagy készpénz előlege beküldése mellett minden irányban pontosan s lelkismerelosen eszközöltek. 2014

VASÁRNAPI UJSÁG

9-İK SZÁM. 1885. BUDAPEST, MÁRCZIUS 1. XXXII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 ftl POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: félévre 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 ftl félévre 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 ftl félévre 3 * KALIFIAI előfizetőknek a postaiilag meghatározott vidéki is csatlolandó.

Nehéz légzés Hurut Bronchitis **ASTHMA** ideges köhögés

tüdődaganat, neuralgia, álmatlanság és a légzőszervek összes bajai azonnal enyhíthetnek és gyógyíthatnak

GICQUEL

ASTHMA SZIVARJAI által.

Ajánlva legnevezetesebb orvosok által, rögtön csillapítják a leghesebb asthmikus rohamokat. Ezen szivarok rendszeres használata a rohamokat teljesen el is távolítja.

Egy 40 drb tartalmú doboz ára 1 ftl 60 kr.

Budapest, Török József gyógyszerésznél Király-utca 12. szám. 12036

KÖHÖGÉS ELLEN

Dr. FÁYKISS 1822

szepesi kárpát-növény-kivonata egy üveg, használati utasítással 75 krajczár.

szepesi kárpát-növény-czukorkák egy skatulya, haszn. utasítással 35 kr.

szepesi kárpát-növény-thea 1 csomag, használati utasítással 50 kr., kisebb csomag 25 kr.

Mell- és tüdő-betegeknek!

15 év óta a legjobb sikerrel használtattak és ajánlottak: köhögés, hurut, rekedtség, köh-hurut (szamárhurut), náthaláz (influenza), szűk-mellőség, lélekezeti bajok, oldalszúrás, kifejezett torokgyulladás, tüdőgyulladás és egyéb kimerítő és gyengítő betegségekben. Valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél Fáykiss József gyógyszerésznél Temesvároztól (Józsefváros) Budapesten: Török József gyógyszerésznél király-utca 12. szám; Thalhammer és Seitz, kereskedőnél, Kocsmáster Frigyes utódojánál, és a legtöbb magyarhonai gyógyszerésznél.

THEDO tanár szakállhagymája,

legjobb és legbiztosabb szer a szakáll szép névésnek eszközlésére.

Számtalanon vannak még legmagasabb rangú férfiak között is, kik szép szakállukat csupán e szernek köszönhetik. — E szer a szakáll hihetetlen gyorsasággal növeszti, úgy hogy általa még 13 éves ifjak is a legrovidebb idő alatt teljes szakállhoz jutnak, míelő a hím nyitványok ezrei is tanuskodnak.

Éder Ferencz gyógyszerész urnak Brűnben.

A nekem küldött **Thedo-féle szakállhagyma** kitűnőnek bizonyult, mit köszönetem mellett ezennel tudomására adok.

Miskolc, 1879. szept. 25-én. **Otyreda József.**

Füret József urnak Prágában. 846

Szíves köszönetemet a **szakállhagymáért**; nagyon jónak találtam. Mindenkinek a legjobb lélekkel ajánlhatom.

Schwartzbach, 1876. febr. 25. **Kürt Zsófia** s. k. épít. vállalkozó.

Füret József gyógyszerész urnak Prágában.

A **szakállhagyma** joggal mondható csodaszernek. Alig négyheti használat után örömmel látom régi óhajlásomat teljesedésbe menni. Kérem önt sbb. Teschen, 1879. máj. 25-én. **Gáandra Wenzel**, órász.

Valódi minőségben Budapesten csak **Török József** ur gyógyszerésznél király-utca kapható; Pozsonyban **Pistory Félix**nél, Mihálykapu, Temesváron **Táczay István**nál. 1 csomag ára ftl 2-10.

Most vagy soha!

Több ezer darab különféle belhoni alaku műtájték pipák és valódi tajték szivarcsipkák borostyánkó szopókával, tömeges vásárlás folytán **50 fele áron 70** megvettem és így azokat oly rendkívüli olcsó áron bocsájtom eladásba, hogy alig munkadíja van fizetve. Minden darab

csak 1 forint.

Valódi műtájték pipák, chinaezüst kupakkal, csikós, debreczeni, Rákóczy vagy magyar makrapipák, egyenes vagy csutorás szárbá, a legfinomabbak darabja **csak 1 forint.**

Valódi tajték szivar- és szivarcsipka, valódi borostyánkó szopókával, művészi faragványokkal, állatokkal, virágokkal, díszes faragványokkal, bársony tokban, **csak 1 forint.**

Valódi műtájték török csibuk pipa, pompás, kényelmes állású, hosszú, szagos meggyfa szárral, szopókával együtt **csak 1 forint.**

Megjegyzendő, hogy tajték-áruim oly gyönyörűen szivódnak, hogy minden dohányzóznak **élvezet nézni,** tehát mindenki saját érdekében, minél előbb tegye megrendelését, mivel a készlet a rendkívüli olcsóság miatt gyorsan kifogy.

Egyedüli megrendelési cím: 1957

FEKETE GYULA tajtékárus,
Bécs, VI. ker., Engalgasse 10/U.

JÓKAI MÓR HATVANADIK SZÜLETÉSNAJÁN.

FEBRUÁR 19-én ünnepe volt a magyar irodalomnak. A nemzet kedvezet írója, korszorús nagy költője e napon töltötte be hatvanadik évét.

De nem ez a kalendáriumi tény tette e napot az irodalom örömmünepévé, hanem az, hogy e nap a költőt ép erőben és egészségben, mondhatnók, fiatalon találta. Alkotó erejének hatalmas lüktetése, képzeletének merész röpte, irányának páratlan bája és elevensége ma is ugyanaz, a mi volt harmincz évvel ez előtt, midőn nagyobb szabású irodalmi termékei, a „Janicsárok végnapjai“, „Erdély aranykora“, „Törökvilág Magyarországon“, „Egy magyar nábob“, „Kárpáti Zoltán“ biztosították nevének a halhatatlanságot.

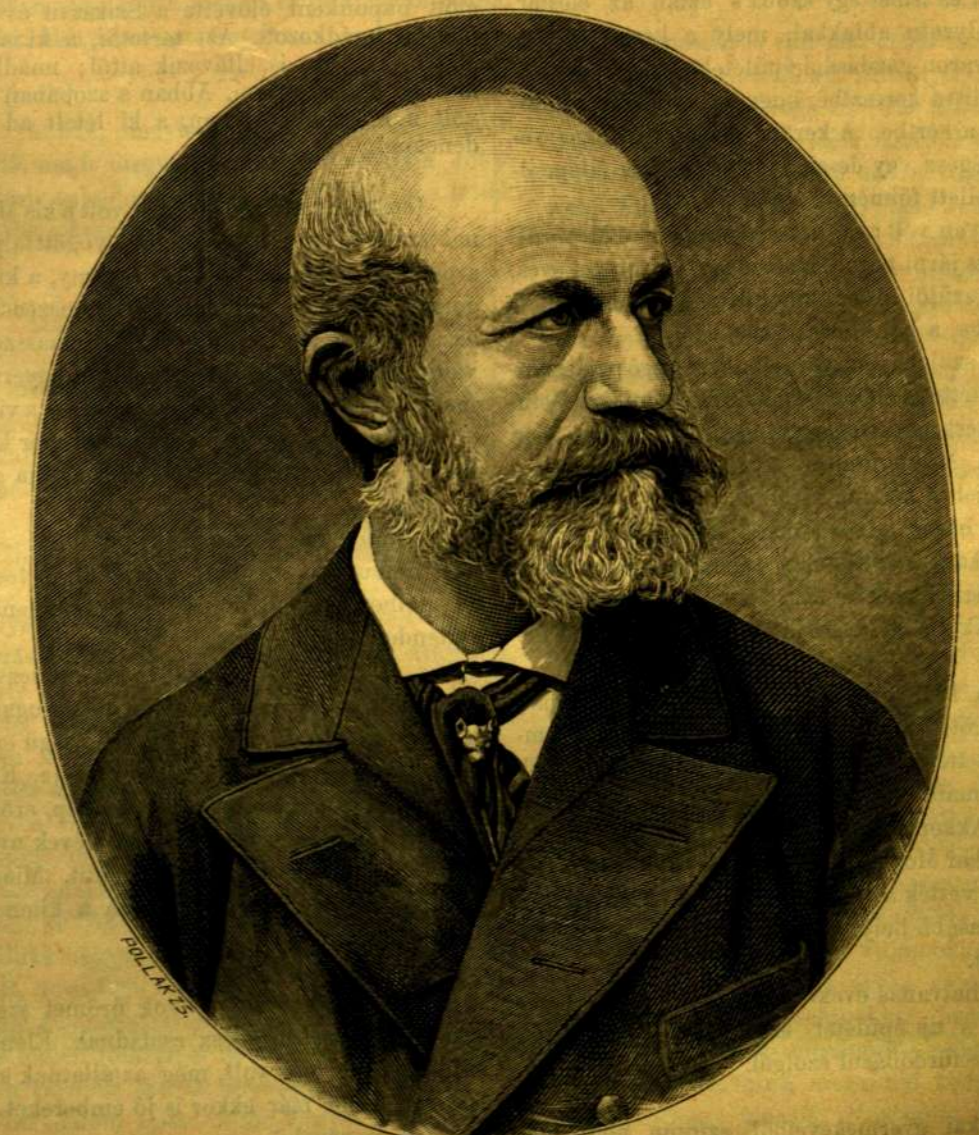
Még az a bámulatos munkaereje is, mely őt a magyarban az egyedülivé, de minden más irodalomban is tüneményesü jelenségé teszi, még az is megmaradt nála épen, töretlenül s a hatvan évvel is ifju lélek ép oly bőséges forrása a költői alkotásoknak, mintha csak most tárta volna föl egy jóságos génius kezé. A legszigorubb kritikai szem sem fődözhet föl utolsó műveiben öregedést, nem semmit, a mi a ragyogó lélek halványodására mutathatna, vagy a mi a kimerülés kezdetét juttatná eszünkbe. Kiapadhatatlansággal biztató öserő nyilatkozik műveiben ma is és a ki harmincz évvel ezelőtt ugy találta, hogy Jókai megkezdte virágzása korát, kénytelen beismerni, hogy e virágzása harmincz esztendeig tartott, és tartani fog, ha a jó Isten is ugy akarja, a mint a magyar nemzet óhajja, még hosszú évekig.

A „Vasárnapi Ujság“, melynek megalapításakor és megindulása első éveiben Pákh Albert mellett Jókai Mór volt a főszlopa, segédszerkesztője és főmunkatársa, azzal akarja megünnepelni e nap emlékét, hogy fölelevenit egyes részleteket, melyek a nagy író élete pályájára tartoznak vagy a melyeknek az kölcsönöz érdekét, hogy összefüggnek vele.

Jókai Mór gyermekéveire vonatkozólag most is az a legbővebb és leghitelesebb forrás, melyeket testvérnénje, Vályi-Jókai Eszter tett közzé a hatvanas évek közepén egy rendkívül vonzóan írott, közvetlenségével és melegségével a Jókai Mór irányára emlékeztető cikksorozatban.

Ebben találunk nem egy jellemző adatot a költő szüleine és nagyszülőire, gyermekkori környezőire, kitől a gyermek első benyomásait vevé, továbbá születési házának és azon háznak leírását, melyben első gyermekéveit töltö; a költőnek gagyogó kis gyermek korában viselt nagy dolgait és emlékezetben maradt jeles mondasait. Jókai Mór nagyatyja, Ásvai Jókai Sámuel igen vallásos, buzgó ember volt, ki apró unokáit, mikor meglátogatták Banán, maga tanította az öreg káté első kérdéseire és feleleteire s ha éjszákára is ott maradtak, elmondattott velök minden imádságot, a mit csak tudtak s a miket nem tudtak, de szerinte már tartoztak volna tudni,

maga mondta el előtök mindaddig, míg csak meg nem tanulták vagy — el nem aludtak. Vöres Katalinnal kötött házasságából négy gyermeke maradt: József, Zsuzsánna Gózon Istvánné, Juliánna Tóth Jonathánné és Zsigmond. Juliánának és Zsigmondnak nem maradtak utódai. Zsuzsánna néneket — írja Jókai Eszter — azelőtt fantasztának tartották, mert verseket írt és gyakran versben beszélt. Volt egész halmoz verse, a miket egyszer följajánlott a duszagdag Tajnainak, hogy nyomtatassa ki. Az tréfára vette a dolgot és ígerte, hogy akárhány szerével lesz, nyomtatja. Ki tudja, nem lett volna-e közte néhány gyöngy?

JÓKAI MÓR. Ellinger Ede fényképe után.

A „Franklin-Társulat“ ki dásában Budapesten megjelent és mind-n könyvtárosnál kapható — az osztr. tartományok számára Szelinszki György cs. kir. eg etemi könyvtárosnál Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6.

KARNER-NOVÁK kereskedelmi tankönyvei.

AZ EGYSZERŰ ÉS KETTŐS KÖNYVVITEL TANKÖNYVE

kereskedők és iparosok számára, ugyszintén a gyakorlati pályára készülők öntanulására és iskolai használatra.

Teljesen átdolgozta **NOVÁK SÁNDOR.**

keres. akadémiai rendes tanár, a budapesti kir. törvényszéknél keres. üzleti könyvek megvizsgálására állandó bites szakértő.

ELSŐ RÉSZ. (Második javított kiadás.)

Tartalma. A könyvvezetésről általában; az egyszerű könyvvitel minden mellékkönyvekkel, gyakorlatilag kidolgozott, illetőleg elkönyvelt és lezárt példákkal; a könyvvezetésre vonatkozó törvényes határozatok. Ára füzve 1 ftl 60 kr.

MÁSODIK RÉSZ:

A KETTŐS KÖNYVVITEL.

Ára füzve 1 ftl 40 kr.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszterium által 1880 december 8-án 33,132. szám alatt kereskedelmi és iparos szakiskolák számára ajánlatot.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)